

ΠΕΡΙ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ Ο ΛΟΓΟΣ

Κάποτε ,στα τέλη της δεκαετίας του 1980,όταν ρωτήθηκε ένας από τους πλέον πετυχημένους και διάσημους προπονητές ποδοσφαίρου στο «νησί» ,όπου του απονεμήθηκε κι ο τίτλος «ser»,για το ποια είναι η άποψή του για το σύγχρονο ποδόσφαιρο, σχεδόν άμεσα και χωρίς δεύτερη σκέψη είπε το εξής. «Κάποιοι πιστεύουν ότι το ποδόσφαιρο είναι θέμα ζωής και θανάτου. Τους πληροφορώ ότι είναι κάτι πολύ πιο σοβαρό ,τόσο ατομικά όσο κυρίως κοινωνικά.»

Μόλις διάβασα τα παραπάνω, ήμουν τότε φοιτητής, ένιωσα ένα ειρωνικό ίσως και πικρόχολο μειδίαμα να ξεφεύγει από τα χείλη μου. Σήμερα με την πάροδο 30 και πλέον ετών από τότε, στην εποχή της αχαλιναγώγητης κατανάλωσης, της τυποποίησης και παστερίωσης του αθλητισμού και των σπορ, με την παγκόσμια «μεταβατική εποχή»του Υδροχόου να τρέχει με πρωτόγνωρους σύγχρονους τρόπους ζωής,δραστηριοτήτων,κοινωνικοποίησης,επικοινωνίας,διασκέδασης,παραγωγή πολιτισμού κλπ , αυτή η εν λόγω απάντηση τριγυρνά στη σκέψη μου. Είναι περιπτώ να αναφέρουμε τη μαζικότητα όσων ασχολούνται με το ποδόσφαιρο τόσο αγωνιστικά κι άμεσα σαν άθλημα-σπορ ή παιχνίδι, όσο κι έμμεσα απολαμβάνοντάς το σαν τηλεοπτικό ή πολλαπλά ψυχαγωγικό προϊόν.

Το ποδόσφαιρο παίζεται πλέον διηπειρωτικά σε κάθε γωνιά του πλανήτη-από τις αμέτρητες αλάνες της υποσαχάριας Αφρικής και των παραγγουπόλεων των υπανάπτυξη χωρών, μέχρι στα «χλυδάτα σαλόνια» υπερσύγχρονων ποδοσφαιρικών γηπέδων των οικονομικά και κοινωνικά ευκατάστατων πολιτών των ανεπτυγμένων κρατών.

Ο «χορός» των δισεκατομμυρίων που επενδύεται άμεσα επάνω του(σε συλλόγους-εταιρείες και σωματεία) ή έμμεσα στο παραγόμενο προϊόν του-υπό μορφή ψυχαγωγικού θεάματος-προκαλεί ίλιγγο και ξεπερνά κατά πολύ το ΑΕΠ πολλών κρατών. Είναι(το ποδόσφαιρο) τόσο καλά οργανωμένο σε ερασιτεχνική όσο κι επαγγελματική βάση που πολλές κυβερνήσεις θα ζήλευαν. Πρωταθλήματα εθνικά, ηπειρωτικά, παγκόσμια, events και δράσεις, που παντρεύουν το λαοφιλέστερο σπορ των πάλε ποτέ «φτωχών» με κάθε λογής κοινωνικές δραστηριότητες σε καθημερινή συχνότητα, εκτοξεύουν σε αστρονομικά ποσά αυτά που επενδύονται και δαπανούνται τόσο για την παραγωγή, όσο κυρίως για την εκμετάλευση και εμπορία του παρεχόμενου

προϊόντος .Με τις δυνατότητες της σύγχρονης τεχνολογίας ο καθένας από οπουδήποτε μπορεί να παρακολουθήσει οποιοδήποτε ποδοσφαιρικό γεγονός της αρεσκίας του, όπου κι όποτε αυτό διαδραματίζεται. Η αμεσότητα δίνει ακόμη τη δυνατότητα υπεύθυνης κριτικής και προσωπικής θέσης απέναντι στα δρόμενα κι έμμεσης εμπλοκής, μέσω συμμετοχής σε διαγωνισμούς στοιχημάτων. Ο παγκόσμιος τζίρος του αθλητικού «στοιχήματος» και δη του ποδοσφαίρου έχει ξεπεράσει αυτόν της πορνείας και τελευταία των ναρκωτικών. Τα ποσά που κινούνται γύρω από το παγκόσμιο ποδόσφαιρο μετρούνται ετησίως σε τρισεκατομμύρια δολάρια. Ας αναλογιστούμε σε πόσες στοιχηματικές εταιρείες μπορούμε επί εικοσιτετραώρου βάσεως να τζογάρουμε, συμμετέχοντας νόμιμα η όχι σε όποιο ποδοσφαιρικό γεγονός ή αγώνα επιθυμούμε. Όλα τα παραπάνω είναι λογικό να ανάγουν το σύγχρονο ποδόσφαιρο σαν μέσο προβολής αξιών,δύναμης, υπεροχής και εξουσίας,ακόμη και πολιτικού υπερόπλου κατ ανάγκη όχι με παραδοσιακά «τίμια μέσα».

Μεγαλόσχημοι επιχειρηματίες και όμιλοι ,παγκόσμια **trusts**,παγκόσμιοι κρίσοι κυβερνήσεις, πολιτικοί, ο οργανωμένος «υπόκοσμος», επιδιώκουν και ερίζουν με κάθε τρόπο να απολαύσουν το μεγαλύτερο για τον καθένα κομμάτι της πίτας των τρομακτικά υψηλών κερδών, που γεννά το σύγχρονο ποδόσφαιρο, τόσο σε πραγματική όσο και σε ψηφιακά εικονική πραγματικότητα (**videogames,virtual reality**).Οι μεγάλες ομάδες-όμιλοι (**Football Clubs**) χαίρουν παγκόσμιας αναγνωρισιμότητας, κοινωνικής και σχεδόν καθολικής αποδοχής, αλλά και επιχειρηματικής κι οικονομικής «ασυλίας» διεθνώς. Δεν είναι λίγες οι φορές που οικονομικά, κι όχι μόνο, ποδοσφαιρικά σκάνδαλα φανερώνουν διαπλοκή σε οικονομικό ,πολιτικό και επίπεδο κοινωνικής

ασφάλειας. Οι «στρατιές» των οργανωμένων υποστηρικτών-οπαδών εξυπηρετούν νόμιμα και παράνομα συμφέροντα και χρησιμοποιούνται σαν μοχλοί πίεσης από τα σκοτεινά συμφέροντα προς την άσκηση κοινωνικής και οικονομικής πολιτικής.

Οι άκρατες, αχαλίνωτες και συχνά ατιμώρητες συμπεριφορές τους εκφράζουν τραγικά φαινόμενα ομαδικής βίας και προβατικής κοινωνικής συμπεριφοράς. Υπάρχουν κοινωνίες και κράτη, όπου η κοινωνική, οικονομική και πολιτική αναρρίχηση επιτυγχάνεται κυρίως με την ενασχόληση και ατομική προβολή μέσω μεγάλων ομάδων. Ακόμη και πολεμικές συρράξεις έχουν σημειωθεί εξ αιτίας ποδοσφαιρικών αγώνων.

Παράλληλα το σύγχρονο ποδόσφαιρο προβάλλει είδωλα, ήρωες πρότυπα, διαμορφώνει και καλλιεργεί χαρακτήρες, επηρεάζει συνειδήσεις, αναδύει στιλιστικές και διαφημιστικές ή και επικοινωνιακές τακτικές και πρακτικές. Είναι άμεσα συνδεδεμένο με το παγκόσμιο εμπόριο, το χώρο της ένδυσης και υπόδησης και τις βιομηχανίες παραγωγής και εμπορίας του ίδιου του ποδοσφαίρου ως θέαμα, αλλά και όσων υποπροϊόντων απορρέουν από το ποδόσφαιρο τόσο σαν δραστηριότητα όσο και σαν μόδα ή παγκόσμιο ντελίριο. Το μοιραίο έλλειμα παιδείας που γεννά το ξεπερασμένο πλέον εκπαιδευτικό μας σύστημα, καθιστά τους νέους μας ιδιαίτερα ευάλωτους και ευπαθείς απέναντι στον καθημερινό βομβαρδισμό κερδοσκοπικών και αμοραλιστριών κελευσμάτων. Η σύγχρονη ελληνική οικογένεια οφείλει να είναι πολλαπλά ευαίσθητη και «ψαγμένη» απέναντι στο όλο ποδοσφαιρικό προϊόν

χωρίς αυτό να σημαίνει ότι αφορίζουμε το ποδόσφαιρο και τις αγωνιστικές του αρχές το αντίθετο μάλλον.

Το ποδόσφαιρο υπήρξε από τότε που γεννήθηκε στο βρετανικό νησί η φτηνή προσιτή και λαϊκή ψυχαγωγία κι άθληση .Προσέφερε και συνεχίζει να προσφέρει στην ανθρωπότητα απίστευτης έντασης και συχνότητας συγκινήσεις.

Γαλουχεί την ευγενή άμιλλα ,καλλιεργεί τη συνεργατικό ,ανταμείβει την προσπάθεια ,εξυψώνει συλλογικές κι εθνικές συνειδήσεις. Όλοι μας λίγο ως πολύ τραγουδήσαμε με το ποδόσφαιρο ,οι περισσότεροί μας συγκινηθήκαμε μέχρι δακρύων Ανεβήκαμε και πετάξαμε ψηλά .Πέσαμε και τσαλακωθήκαμε οπ άδικά όσο κι εθνικά .

Μεθύσαμε με το νέκταρ των μεγάλων νικών και θριάμβων .Βγήκαμε στους δρόμους, φωνάξαμε, νιώσαμε...Κλάψαμε όμως και για τα άγουρα κι ατίθασα νιάτα που έσβησαν μέσα σε αθλητικές κι οπαδικές τραγωδίες, μην έχοντας την ευκαιρία να μάθουν να ξεχωρίζουν τα όρια, το τυράκι από τη φάκα.

Σαν γονείς και σαν εκπαιδευτικοί έχουμε την ιερή υποχρέωση να μάθουμε στα παιδιά μας και τις νέες γενιές να κρίνουν, να ξεχωρίζουν το φως από το σκοτάδι, το ορθό από το λάθος, το αληθινό από την απάτη, ν αγαπούν με πάθος το τίμιο, το δουλεμένο.

Να τους προτρέπουμε να συμμετέχουν ενεργά κι όχι σαν θεατές στα αθλητικά και κοινωνικά δρώμενα. Όλα τα παραπάνω μπορούν να τα ζήσουν μαζί με το σύγχρονο ποδόσφαιρο και τις κοινωνικές του προεκτάσεις, με μέτρο, με σκέψη, με κριτική διάθεση και οπτική.

Τελευταία όλο και πιο συχνά μα και πιο δυνατά έρχονται στο μυαλό μου τα λόγια του μεγάλου **coach** «..κάποιοι ισχυρίζονται ότι το ποδόσφαιρο είναι ζήτημα ζωής και θανάτου. Σας πληροφορώ ότι είναι κάτι πολύ πιο σοβαρό».

του **Αγλαΐνη Νικόλαου** καθηγητή

Φ .Αγωγής

Β´ θμιας εκπ/σης

